

A doktori képzésüket 2016. szeptember 1. előtt megkezdett doktoranduszok fokozatszerzési eljárása

I. Jogszabályi háttér

1. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) 114. §

(1) *Ha a doktorandusz a doktori képzést az 2005. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján kezdte meg, azt az előírt követelmények szerint fejezheti be.* A doktori képzés és fokozatszerzés eljárási kérdéseire e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A doktori képzésben résztvevőknek az e törvényben meghatározott fokozatokat kell odaítélni. Az 1993. és a 2005. évi felsőoktatásról szóló törvény alapján odaítélt doktori fokozatok egyenértékűek az e törvény alapján kiadott doktori fokozatokkal.

(2) E törvénynek – az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CCVI. törvénnyel megállapított – 16. § (1) bekezdését, 47. § (2) bekezdését, 48. § (2a) bekezdését, 53. § (1)–(4a) bekezdését és (5) bekezdés a) és b) pontját, 53/A. § (3) bekezdését, 59. § (1) bekezdés j)–l) pontját, 72. § (5) bekezdését, 84/A. § (4) bekezdését, 108. § 1., 1a. pontját, 114/D. § (1) bekezdés b) pontját *először a 2016/2017. tanév első félévében doktori képzésben hallgatói jogviszonyt létesítő hallgatókra kell alkalmazni.*

2. A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (Dkr.) 26. §

(6) *Az a doktorandusz, doktorjelölt, aki a doktorandusz, doktorjelölti jogviszonyát a 2016/2017-es tanévet megelőzően létesítette*

a) *az Nftv. és e rendelet 2016. augusztus 31-én hatályos rendelkezései szerint szerezhets doktori fokozatot,* vagy

b) *jogosult a 12. § alapján korábbi doktori tanulmányai elismerése mellett felvételét kérni azzal, hogy az Nftv. 47. § (2) bekezdése szerinti nyolc féléves támogatási időt – a doktori képzésben már igénybe vett támogatási idejére is tekintettel – nem lépheti túl.*

3. Az Nftv. 2016. augusztus 31-én hatályos 53. §

(3) A doktorjelölti jogviszony a doktori fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezéssel és annak elfogadásával jön létre. *Nem utasíthatja el a jelentkezését a felsőoktatási intézmény annak, aki az adott felsőoktatási intézményben sikeresen befejezte a doktori képzést.* A doktorjelölti jogviszony keretében kell teljesíteni az (5) bekezdésben meghatározott követelményeket.

II. Egyértelmű esetek

1. A Dkr. 26. § (6) bekezdés b) pontja szerint bárki (az is, aki korábban részt vett doktori képzésben) szerezhets fokozatot az új rendszerben, amennyiben oda felvételét kéri.

2. A régi rendszerben fejezheti be a (6 féléves) doktori képzését az, aki a képzést a 2016/2017-es tanévet megelőzően létesítette és az új szabályok bevezetésekor (2016. szeptember 1-én) valamely intézménnyel doktorandusz hallgatói jogviszonyban állt. Ők – időkorlát nélkül – jogosultak doktorjelölti jogviszonyt létesíteni és a régi rendszer szerint fokozatot szerezni.

3. A régi rendszerben szerezhethet doktori fokozatot az, aki doktorjelölti jogviszonyát a 2016/2017-es tanévet megelőzően létesítette és az új szabályok bevezetésekor (2016. szeptember 1-én) valamely intézménnyel doktorjelölti jogviszonyban állt.

III. Kérdésszerű esetek

Valamennyi, alább felsorolt esetben az a kérdés, hogy jogosult-e a jelentkező a régi rendszer szerinti doktorjelölti jogviszonyt létesíteni és a korábbi szabályok szerint fokozatot szerezni. A bizonytalanságot az okozza, hogy a Dkr. 26. § (6) bekezdés a) pontja szűken értelmezendő-e (azaz csak azokat vesszük doktorandusznak, illetve doktorjelöltnek, akik a jogszabály hatályba lépésekor ilyen jogviszonyban álltak), vagy a korábbi résztvevőkre is alkalmazhatók az átmeneti szabályok.

Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy a régi szabályok szerint a doktorjelölt jogviszony létesítésének, illetve a doktori fokozat megszerzésének nem volt feltétele a doktori képzés befejezése, az abszolutórium megszerzése (a doktorandusz a képzési időn belül is megkezdhetette a fokozatszerzési eljárást, így a hallgatói jogviszonya mellett lehetett egyidejűleg doktorjelölt is).

Létesíthet-e doktorjelölti jogviszonyt és szerezhethet-e a régi rendszerben doktori fokozatot, aki

- a) a régi típusú doktori képzésbe valamikor beiratkozott, de nem teljesített egy félévet sem?
- b) a régi típusú doktori képzésbe valamikor beiratkozott és legalább egy félévet teljesített?
- c) a régi típusú doktori képzésben 6 aktív féléve volt, de nem szerzett abszolutóriumot?
- d) a régi típusú doktori képzésben abszolutóriumot szerzett 2016 előtt (x évvel ezelőtt, akár $x > 10$ is lehet)?

IV. Javaslat

Alapvető érdeke az intézményeknek és a magyar felsőoktatásnak, hogy a doktori képzés eredményessége növekedjen. Ösztönözni kell a fokozatszerzésre azokat, akik doktori képzésben vettek részt. Ugyanakkor célszerű lenne a régi típusú fokozatszerzéseket záros határidőn belül kivezetni. Az ODT javasolja az EMMI-nek, hogy kezdeményezzenek jogszabály módosítást, amely rögzített dátumig (pl. 2020. augusztus 31.) teszi lehetővé a régi típusú (hároméves) doktori képzés alapján a fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezést és doktorjelölti jogviszony létesítését.